

В даній роботі значна увага приділена вивченню природоохоронних територій південної частини Чернігівщини, зокрема Ічнянського національного природного парку.

В ході роботи з'ясовано, що природоохоронні території мають надзвичайно важливе значення для збереження, відтворення та раціонального використання типових і унікальних природно-ландшафтних та історико-культурних комплексів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню, рекреаційну та естетичну цінність в даному регіоні, є гордістю і туристичною принадою Чернігівської області.

Тарасенко А. І., студентка 1 курсу,
Національний університет «Чернігівська політехніка», aliona.tarasik11@gmail.com
Науковий керівник: Алешугіна Н.О., к.е.н., доц..
Національний університет «Чернігівська політехніка», aleshugina@ukr.net

РОЗВИТОК ТРАНСАТЛАНТИЧНОГО ЗВ'ЯЗКУ В ХІХ СТ. ТА ЙОГО РОЛЬ В СТАНОВЛЕННІ ТУРИЗМУ

Водний транспорт відомий людям з найдавніших часів. Незважаючи на розвиток наземних видів транспорту та появу нових його видів, водному вдавалось зберігати ведучу роль у пасажироперевезеннях до кінця ХІХ ст. Тим більше, що прогрес торкнувся і його. Цей період співпав із етапом зародження туризму як сфери економічної діяльності та зумовив на останній значний вплив.

У 1807 р. винахідником Р.Фултоном був сконструйований і побудований перший пароплав. Ця подія стала значним поштовхом щодо збільшення обсягу пасажироперевезень водним транспортом. Незважаючи на це, до 1817 року перевезення вантажів та пасажирів через Атлантику не завжди були регулярними [2]. Кораблі виходили в рейс у зовсім непередбачуваний час.

В цей час значно збільшились потоки переселенців, які шукали кращої долі у Новому Світі. Економічні кризи та соціальні потрясіння, прагнення покращити свій соціальний статус, підвищити рівень життя штовхали людей переїжджати на нові місця проживання. Пасажири трансатлантичних суден подорожували не лише з метою переселення у Новий світ. Серед них були і бізнесмени, і подорожуючі, які їхали до родичів, на лікування, за новими враженнями тощо. Колонізація американського континенту, швидкий економічний та культурний розвиток США, зростання населення цієї країни та добробуту її громадян зробили можливим виокремлення пасажирських перевезень через Атлантику як самостійної сфери бізнесу.

Внаслідок масового попиту на подорожі через Атлантику морські пасажирські перевезення розвивалися бурхливими темпами. Їх організатори покращували комфорт, піклувалися про розваги для пасажирів під час подорожей.

У середині ХІХ століття виникли перші пароплавні компанії, які здійснювали доставку переселенців зі Старого Світу до берегів Північної і Південної Америки [4]. Окремі нові судноплавні компанії дуже швидко зосередили у руках монополію на трансатлантичні перевезення. Судна, обладнані паровими машинами, вже не залежали від погоди та вітрів і виявились здатними приходити до пунктів призначення у заздалегідь обумовлений час; стало можливим дотримуватись певного розкладу руху. Це був великий крок вперед у порівнянні з парусниками. Велика конкуренція на ринку морських перевезень змусила власників суден покращувати рівень сервісу, бо заможні пасажири хотіли отримувати в морі те ж саме, що й на суші. Тоді почали з'являтися перші салони для куріння, бібліотеки, справжні їдальні, а пасажирів почали обслуговувати стюарди. Гострою проблемою на суднах залишалась гігієна. Каюти були тісні – в них могли поміститися ліжка, стілець та гардероб.

До середини 1860-х років сервіс на борту пароплавів вже не вважався дивиною. Кожна компанія, яка себе поважала, повинна була подбати про дозвілля і комфорт своїх пасажирів.

Все частіше для їхніх розваг на борт запрошували музикантів, тренерів з тенісу та танців, були організовані перші медичні пункти. Найкращим пароплавом цього періоду був «Балтик», на якому в кожній каюті було два умивальника, диван, двоповерхове ліжко з атласною білизною [3].

З 70-х років XIX століття пасажирські судна на атлантичних лініях почали перетворюватися на розкішні плавучі готелі. Ця тенденція, найяскравіше виявилася на великих англійських пароплавах і стала результатом зростаючої конкуренції з німецькими та французькими компаніями. У 1870 році на судах «Абіссінія» та «Алджирія» вперше з'явилися окремі ванні кімнати, а оснащення пароплава «Галія», спущеного на воду в 1879 році, стало провісником марнотратної розкоші майбутнього [3].

У 1880 році на пароплаві "Сіті оф Берлін" компанії "Інмен лайн" вперше спалахнули електричні лампочки. На судах були шикарні каюти-люкс, танцювальні зали в дзеркалах, концертні зали з дорогими роялями, спортивні зали, гральні зали, салони краси, бібліотеки. Першими з дорогих судів нового покоління стали судна компанії "Кунард": "Кампанія" та "Луканія", що отримали в 1893 "Блакитну стрічку Атлантики" [3]. Такі розкоші надовго стали стандартом для круїзних суден, пасажирів яких цінували комфорт та розваги.

У 1844 році пароплавною компанією "P&O" був організований перший круїз за маршрутом Англія – Іспанія – Португалія – Малайзія – Китай

У 1864 рік став точкою відліку трансатлантичного організованого туризму. Саме тоді сином Т.Кука – людини, яка стояла у витоків організованого туризму, - було розроблено перші заокеанські тури європейцям – до Америки, американцям – до Європи. Невдовзі цією ж фірмою була запропонована і перша кругосвітка (1871 р.) [1]. Але пароплавні компанії швидко зрозуміли прибутковість такої справи, тому конкуренція на ринку круїзного туризму почала швидко зростати. Сама концепція круїзного туризму виявилася вдалою: в таких подорожах вдало поєдналися розкіш перебування, розваги на борту, екскурсії прибережними містами та відвідування островів – по суті, декілька видів туризму (відпочинковий, пізнавальний, релігійний, пригодницький, природний, в залежності від програми), а також гральний бізнес, який в деяких країнах знаходився поза законом.

Після появи трансконтинентального повітряного сполучення, яке дозволило набагато скоротити час перебування в дорозі, популярність водного транспорту почала спадати і зійшла нанівець у повоєнні часи. Великі пароплавні компанії стали круїзними операторами. З II половини XIX ст. лічать свій час відомі раніше як пасажирські, а нині як круїзні компанії "Cunard Line", "Holland America Line". Багато інших було засновано у 60-ті роки XX століття. Круїзи залишались популярними ще до недавнього часу. І конкуренція на ринку пропозиції була значною. З'являлись все більші і більші лайнери – цілі плавучі міста з басейнами і кортами, ресторанами та магазинами і іншими зручностями.

Нинішня пандемія поставила нові виклики перед цією галуззю діяльності, оскільки виявилась небезпека перебування великої кількості людей в обмеженому просторі. Наскільки успішно вирішить їх бізнес, покаже час. Поки ж ми можемо резюмувати: свого часу прогресивний транспортний засіб викликав до життя новий вид туризму, який виявився рятівним колом для морського пасажирського транспорту у часи його занепаду.

Перелік посилань

1. Артемова А.М., Козлова В.А. Основы гостеприимства и туризма [Текст] / А. М. Артемова, В. А. Козлова. – Орел: ОрелГТУ, 2005. – 104 с.
2. Історія туризму [Електронне джерело]. – Режим доступу: <http://btek.if.ua/?m0prm=7&m2prm=62&m1prm=39>
3. Пассажи́рские морские перевозки в XIX веке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://titanicanatomy.wordpress.com/2016/02/13/>
4. Устименко Л.М., Афанасьев І.Ю. Історія туризму [Текст] /Л.М.Устименко, І.Ю. Афанасьев. – К.: Альтерпрес, 2005. – 320 с.